

Sygn. akt III Pa 24/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2015r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Monika Obrębska
Sędziowie:	SSO Grażyna Załęska-Bartkowiak (spr.) SSO Bożena Beata Bielska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Emilia Kowalczyk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 września 2015r. w O.

sprawy z powództwa S. B., A. B., M. B., A. C. (1), T. C., A.

C., E. C., C. C. (2), K. D., S.

D., A. G., D. G. (1), G. G. (1), G.

G., T. G., D. G. (2), K. G., A.

J., K. K., P. K., S. K., J.

L., K. Ł., M. M., S. M.,

T. M., G. M., P. N., G.

O., M. P., W. P., P. R., W.

S., E. S., J. S., P. S., P.

Ś., R. T., T. W., L. W.,

M. W., P. W., R. Z., A.

Z., A. Ż.

przeciwko Skarbowi Państwa - Zakład Karny w P.

o zwrot kosztów dojazdu do miejsca pełnienia służby oraz o równoważnik pieniężny z tytułu braku mieszkania

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrołęce

z dnia 8 lipca 2015r. sygn. akt IV P 134/13

orzeka:

uchyla zaskarżony wyrok w całości, sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ostrołęce, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za obie instancje.

UZASADNIENIE

Pełnomocnik powodów: S. B., A. B., M. B., A. C. (1), T. C., A. C. (2), E. C., C. C. (2), K. D., S. D., A. G., D. G. (1), G. G. (1), G. G. (3), T. G., D. G. (2), K. G., A. J., K. K., P. K., S. K., J. L., K. Ł., M. M., S. M., T. M., G. M., P. N., G. O., M. P., W. P., P. R., W. S., E. S., J. S., P. S., P. Ś. (1), R. T., T. W., L. W., M. W., P. W., R. Z., A. Z., A. Ż., wystąpił przeciwko Skarbowi Państwa - Zakład Karny w P. i wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów (powódek) równoważnika z tytułu braku mieszkania za miesiące październik, listopad, grudzień roku 2012, styczeń 2013, a w przypadku powodów: S. B., A. B., K. D., D. G. (1), T. G., D. G. (2), A. J., S. K., S. M., G. M., W. P., P. R., W. S., J. S., P. Ś. (2), P. W., A. Z. - także za miesiąc luty roku 2013. Pełnomocnik powodów wniósł również o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego powoda (powódki) od pozwanego zwrotu kosztów dojazdu z miejsca zamieszkania do miejsca pełnienia służby za miesiące październik, listopad i grudzień 2012 roku, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego powoda (powódki) zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa prawnego wg norm przepisanych. Roszczenia kwotowe i terminowe zostały ostatecznie sprecyzowane przez pełnomocnika powodów w pismach procesowych z dnia 5 czerwca 2015r. i z dnia 2 lipca 2015r. oraz poprzez oświadczenie pełnomocnika powodów złożone na rozprawie w dniu 8 lipca 2015r. – k. 318v.

Pozwany wniósł o oddalenie każdego z powództw w całości oraz o zasądzenie od każdego z powodów (każdej z powódek) kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa prawnego wg norm przepisanych.

Sąd Rejonowy w Ostrołęce wyrokiem z dnia 8 lipca 2015r. uwzględnił roszczenia powodów, umarzając postępowanie jedynie w zakresie, w którym cofnęli swe roszczenia wraz ze zrzeczeniem się roszczenia.

Podstawę takiego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i wywody prawne:

Powodowie S. B., A. B., M. B., A. C. (1), T. C., A. C. (2), E. C., C. C. (2), K. D., S. D., A. G., D. G. (1), G. G. (1), G. G. (3), T. G., D. G. (2), K. G., A. J., K. K., P. K., S. K., J. L., K. Ł., M. M., S. M., T. M., G. M., P. N., G. O., M. P., W. P., P. R., W. S., E. S., J. S., P. S., P. Ś. (1), R. T., T. W., L. W., M. W., P. W., R. Z., A. Z., A. Ż. są funkcjonariuszami Służby Więziennej, w służbie stałej.

Powodów i powódki mianowano do pełnienia służby w określonej jednostce, a co za tym idzie w określonej miejscowości, tj. O..

Do dnia 1 października 2012r., miejscem pełnienia przez nich służby był Areszt Śledczy w O.. Stosownie do treści § 1 i § 3 Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 lipca 2012 r. (Dz.Urz. MS z 2012 r. poz. 117), z dniem 1 października 2012r. zniesiony został Areszt Śledczy w O. i utworzony został Zakład Karny w P.. Zgodnie z § 4 przedmiotowego Zarządzenia, Zakład Karny w P. przejął majątek ruchomy i nieruchomy dotychczasowego Aresztu Śledczego w O.. Nowo utworzona jednostka penitencjarna - Zakład Karny w P., zgodnie z § 4 ust. 2 Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 lipca 2012 r. w sprawie zniesienia Aresztu Śledczego w O. i utworzenia Zakładu Karnego w P. (Dz. Urz. MS z dnia 31 lipca 2012 r.) przejęła także należności i zobowiązania Aresztu Śledczego w O..

W maju 2012 roku, w stosunku do każdego powoda i do każdej powódki wydane zostały Rozkazy personalne, na podstawie art.46 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 79, poz. 523 z późn. zm.), którymi zostali oni mianowani - z dniem 1 czerwca 2012r. - na poszczególne stanowiska służbowe w Oddziale Zewnętrznym w P. – Aresztu Śledczego w O.. Rozkazy personalne były wykonalne z dniem w nich określonym i nie przysługiwało od nich odwołanie, o czym także pouczone odrębnie każdego adresata poszczególnego Rozkazu.

Następnie, w miesiącu wrześniu 2012 roku, Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej w B., na podstawie art. 69 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 218 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010r. o Służbie Więziennej, Decyzją personalną przeniósł z urzędu - z dniem 1 października 2012r. - każdego z powodów i każdą z powódek do pełnienia służby na poszczególne stanowiska służbowe w Zakładzie Karnym w P..

Powodowie złożyli odwołania od Decyzji personalnych do Dyrektora Generalnego Służby Więziennej. Organ odwoławczy na mocy wydanych decyzji utrzymał w mocy decyzje pierwszoinstancyjne. Powodowie nie skorzystali z prawa wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. i tym samym ostateczna decyzja organu II instancji oraz poprzedzająca jej wydanie decyzja organu I instancji stały się prawomocne.

Powodowie wystąpili do pozwanego z wnioskami o wypłatę świadczeń, tj. zwrotu kosztów dojazdu oraz wypłatę równoważnika pieniężnego z tytułu braku mieszkania w nowym miejscu pełnienia służby, które nie zostały zrealizowane.

Dyrektor Zakładu Karnego w P., uzasadniając decyzje odmowne w przedmiocie rzeczonych świadczeń, wskazała, że z dniem 1 października 2012r., powodowie zostali przeniesieni z urzędu do pełnienia służby na stanowiska służbowe w Zakładzie Karnym w P., a do dnia 30 września 2012r. zajmowali oni stanowiska służbowe w Oddziale Zewnętrznym w P. – Aresztu Śledczego w O.. Oceniono zatem stan faktyczny tak, że powodowie nie spełnili jednej z przesłanek do nabycia prawa do świadczeń, tj. przesłanki przeniesienia z urzędu do pełnienia służby w innej miejscowości, niż ta, w której dotychczas pełnili służbę.

Sąd Rejonowy zbadał kognicję sądu pracy w tej sprawie i uznał, że właściwym do rozpoznania przedmiotowego sporu jest sąd właściwy w sprawach z zakresu prawa pracy.

Zdaniem Sądu Rejonowego Decyzje personalne Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w B. o przeniesieniu z urzędu – z dniem 1 października 2012r. - zmaterializowały roszczenia określone w art.178 ust.2 ustawy o Służbie Więziennej, gdyż tylko w takiej formie mogło dojść do zmiany warunków pełnienia służby określonych w akcie mianowania powodów. W ocenie Sądu Rejonowego, niczego nie zmienia w tym względzie wcześniejsze wydanie w stosunku do powodów Rozkazów personalnych, którymi funkcjonariusze zostali mianowani - z dniem 1 czerwca 2012r. - na poszczególne stanowiska służbowe w Oddziale Zewnętrznym w P. – Aresztu Śledczego w O.. Od Rozkazów personalnych nie było odwołania, funkcjonariusze nie mogli ich nie przyjąć, chcąc zachować stanowiska pracy. Sąd Rejonowy uznał, że przeniesienie powinno być dokonane w formie decyzji a nie w formie rozkazu personalnego.

Sąd Rejonowy uznał, powodowie zostali przeniesieni służbowo, gdyż w ich aktach mianowania, jako jednostkę organizacyjną pełnienia służby wskazano - Areszt Śledczy w O. (funkcjonujący w O.). Powodowie służbę w Areszcie Śledczym w O. pełnili do czasu likwidacji tej jednostki z mocy Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30.07.2012r. (Dz. Urz.M.S poz. 117 z 2012). Od dnia 1 października 2012r., tj. od daty zniesienia Aresztu Śledczego w O., powodowie mocą Decyzji personalnej Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w B. zostali przeniesieni z urzędu do pełnienia służby w Zakładzie Karnym w P.. Zakład Karny w P., co oczywiste, mieści się w innej miejscowości niż O..

Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że przyznanie funkcjonariuszowi przeniesionemu z urzędu równoważnika z tytułu braku mieszkania zależne jest od spełnienia przesłanek jedynie z art. 178 ust. 2, a nie od łącznego spełnienia przesłanek określonych zarówno w ust. 1 art. 178 i ust 2 art. 178. Sąd I instancji stwierdził bowiem, że treść art.178 odmiennie reguluje kwestię równoważnika pieniężnego za brak mieszkania dla funkcjonariuszy przeniesionych z urzędu i nie przeniesionych. Przepis art. 178 ust. 1 i przepis art. 178 ust. 2 są odrębnymi niezależnymi przepisami. Pierwszy zdaniem Sądu Rejonowego reguluje bowiem sytuację ogółu funkcjonariuszy w służbie stałej, natomiast drugi dotyczy funkcjonariuszy w służbie stałej przeniesionych z urzędu do pełnienia służby w innej miejscowości. Wobec powyższego, nie można odnosić warunków, wymaganych wprost od funkcjonariusza - nie przeniesionego - do sytuacji funkcjonariusza przeniesionego z urzędu. W odniesieniu do funkcjonariusza, przeniesionego z urzędu do służby w innej miejscowości, jedynymi okolicznościami wyłączającymi uprawnienie do równoważnika są wyłącznie okoliczności wymienione ust. 2 art. 178.

Wysokość równoważnika pieniężnego, o którym mowa w art. 178, w roku 2012 wynosiła 8,41 zł dziennie. Wysokość równoważnika pieniężnego podlega corocznej waloryzacji (art. 179 ustawy o Służbie Więziennej). Okres, za który powodowie dochodzili tego rodzaju roszczeń, to miesiące październik, listopad, grudzień 2012 roku, a w niektórych wypadkach także styczeń i luty 2013 roku, przy czym strona powodowa przyjęła do wyliczeń tylko kwotę 8,41

zł. Wysokość równoważnika została pomnożona przez pełnomocnika powodów przez liczbę dni w miesiącach, za które powodowie dochodzili roszczeń. Wysokość kwot za poszczególne miesiące była determinowana liczbą dni kalendarzowych w każdym miesiącu.

Zgodnie zaś § 3 ust 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 lipca 2010r. w sprawie równoważnika pieniężnego przysługującego funkcjonariuszowi Służby Więziennej z tytułu braku mieszkania (Dz. U. z dnia 29 lipca 2010 r.) wypłata równoważnika pieniężnego następuje do 10 dnia każdego miesiąca następującego po miesiącu, w którym decyzja o wypłacie równoważnika stała się ostateczna. Na tej podstawie, pełnomocnik powodów określił najwcześniejsze terminy początkowe roszczeń odsetkowych od poszczególnych kwot.

Odnosząc się do kolejnego roszczenia, Sąd Rejonowy oparł się na art. 73 ust. 3 pkt.6 ustawy o Służbie Więziennej, z którego wynika, że funkcjonariuszowi przeniesionemu z urzędu do pełnienia służby w innej miejscowości przysługują należności z tytułu przeniesienia w postaci zwrotu kosztów przejazdu do miejsca pełnienia służby i z powrotem, w przypadku gdy członkowie rodziny, o których mowa w art. 176, pozostają w dotychczasowym miejscu zamieszkania. Sąd I instancji stwierdził, że skoro doszło do przeniesienia służbowego, to roszczenie to jest zasadne. Przy ustalaniu wysokości poszczególnych roszczeń z tego tytułu Sąd Rejonowy oparł się na wyliczeniach zawartych w opinii biegłej.

O odsetkach Sąd orzekł więc na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Apelację od wyroku złożył pozwany. Zaskarżył wyrok w całości, zarzucając mu: naruszenie następujących przepisów prawa procesowego i prawa materialnego:

1. art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 227 kpc, art. 316 § 1 kpc i art. 328 § 2 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów zgromadzonych w sprawie, bezpodstawne pominięcie części zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w efekcie sprzeczność istotnych ustaleń Sądu I instancji z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, co w konsekwencji doprowadziło ten Sąd do błędnego uznania, że powodom przysługiwały dochodzone przez nich świadczenia z ustawy z dnia 09.04.2010r. o Służbie Więziennej (t.j. Dz.U. z 2014r., poz. 1415 ze zm.), zwanej dalej: ustawą o SW,
2. art. 73 ust. 3 pkt 6 ustawy o SW poprzez jego błędną wykładnię polegającą na nieprawidłowym przyjęciu, że dokonanie przeniesienia z urzędu funkcjonariuszy Służby Więziennej (powodów), na podstawie ustawy o SW i w ramach tej samej miejscowości, nie pozbawia ich uprawnienia do otrzymywania świadczenia z tytułu zwrotu kosztów przejazdu do miejsca pełnienia służby i z powrotem, w przypadku, gdy członkowie rodzin tych funkcjonariuszy pozostają w dotychczasowych miejscach zamieszkania,
3. art. 178 ustawy o SW poprzez jego błędną wykładnię polegającą na nieprawidłowym przyjęciu, że dokonanie przeniesienia z urzędu funkcjonariuszy Służby Więziennej (powodów), na podstawie ustawy o SW i w ramach tej samej miejscowości, nie pozbawia ich uprawnienia do otrzymywania świadczenia w postaci równoważnika pieniężnego z tytułu braku mieszkania,
4. art. 187 § 1 kpc w zw. z art. 19 kpc, art. 20 kpc, art. 126 kpc, art. 126¹kpc i art. 278 § 1 kpc poprzez błędne przyjęcie, że nie wykonanie przez powodów obowiązku prawidłowego sporządzenia pozwu, a w szczególności wskazania wysokości dochodzonych kwot pieniężnych z tytułu zwrotu kosztów przejazdu do miejsca pełnienia służby i z powrotem wraz z ich wyliczeniem, może być skutecznie zastąpione opinią biegłego sporządzoną wyłącznie w celu ustalenia wysokości w/w kwot,
5. art. 278 § 1 kpc w zw. z art. 279 kpc i § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 04.02.2011r. w sprawie należności przysługujących funkcjonariuszowi Służby Więziennej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju i przeniesień (Dz.U. z 2011r. Nr 31, poz. 155 ze zm.), zwanym dalej: rozporządzeniem MS, w brzmieniu

obowiązującym w okresie objętym pozwami, poprzez błędne uznanie, że w niniejszej sprawie, do jej prawidłowego rozstrzygnięcia, niezbędne było zasięgnięcie wiadomości specjalnych,

6. art. 481 kc w zw. z art. 300 Kodeksu pracy (dalej: kp) i art. 227 ustawy o SW poprzez błędne uznanie, że od niezapłaconych w terminie świadczeń, o których mowa w art. 73 ust.3 pkt 6 ustawy o SW i art. 178 ustawy o SW funkcjonariuszom Służby Więziennej przysługują odsetki ustawowe,

7. art. 335 § 2 kpc poprzez jego niezastosowanie oraz art. 477² § 1 kpc w zw. z art. 459 kpc i art. 476 kpc oraz art. 40 ustawy o SW i art. 220 ustawy o SW poprzez ich błędne zastosowanie i tym samym nieprawidłowe przyjęcie, że sprawy o roszczenia ze stosunku służbowego funkcjonariuszy Służby Więziennej są sprawami z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, co doprowadziło Sąd I instancji do błędnego przekonania, że wyrokowi w sprawie ze stosunku służbowego funkcjonariuszy Służby Więziennej przeciwko Skarbowi Państwa możliwe jest nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództw w całości oraz zasądzenie od każdego z powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych, obejmujących postępowanie I i II instancji ewentualnie wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Ponadto, stosownie do treści art. 338 § 1 kpc, w przypadku zmiany bądź uchylenia zaskarżonego wyroku, wniósł o:

2. orzeczenie w wyroku kończącym postępowanie o obowiązku zwrotu przez powodów spełnionego na ich rzecz świadczenia w związku z nadaniem zaskarżonemu wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności co do należności głównych.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za I i II instancję według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest o tyle zasadna, że skutkowałą koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku.

W niniejszej sprawie rozstrzygnięcie uzależnione było w pierwszej kolejności od ustalenia, czy nastąpiło przeniesienie służbowe powodów.

W tym zakresie Sąd Okręgowy w całości aprobuje ustalenia Sądu Rejonowego, sprowadzające się do konkluzji, że do takiego przeniesienia doszło. Zgodnie z art. 40 ustawy o Służbie Więziennej, stosunek służbowy funkcjonariusza powstaje na podstawie mianowania, przy czym akt mianowania zawiera między innymi stanowisko powierzone funkcjonariuszowi z oznaczeniem jednostki organizacyjnej. Powodowie zostali mianowani funkcjonariuszami służby więziennej, przy czym w ich aktach mianowania, jako jednostkę organizacyjną pełnienia służby wskazano - Areszt Śledczy w O. (funkcjonujący w O.). Powodowie służbę w Areszcie Śledczym w O. pełnili do czasu likwidacji tej jednostki z mocy Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30.07.2012 (Dz. Urz.M.S z 2012r., poz. 117). Od dnia 1 października 2012r., tj. od daty zniesienia Aresztu Śledczego w O., powodowie mocą Decyzji personalnej Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w B. zostali przeniesieni z urzędu do pełnienia służby w Zakładzie Karnym w P.. Bez znaczenia dla oceny, czy doszło do przeniesienia służbowego, jest okoliczność, że uprzednio zostały wydane wobec powodów rozkazy personalne.

Podnieść bowiem należy, że zakres spraw, w których może być wydany rozkaz personalny, wyszczególniony jest w art.219 ust.1 w/w ustawy.

Zgodnie z tym przepisem - sprawy wynikające z podległości służbowej, dotyczące:

- 1)powoływania oraz mianowania na stanowiska służbowe,
- 2)odwoływania oraz zwalniania ze stanowisk służbowych i przenoszenia do dyspozycji,
- 3)nadawania stopni Służby Więziennej,
- 4)delegowania do czasowego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej,
- 5)oddelegowania do wykonywania zadań służbowych poza Służbą Więzienną w kraju lub poza granicami państwa,
- 6)powierzenia obowiązków służbowych na innym stanowisku służbowym

- rozstrzyga się w formie rozkazu personalnego.

Z treści rozkazów personalnych wydanych w stosunku do poszczególnych powodów wynika, że podstawą ich wydania był art.46 w/w ustawy. Zgodnie z nim - mianowania funkcjonariusza na stanowisko służbowe, z wyjątkiem wyższego stanowiska kierowniczego w Służbie Więziennej, o którym mowa w rozdziale 8, dokonuje kierownik jednostki organizacyjnej.

Taki zapis w rozkazach personalnych sugeruje, że doszło wówczas do mianowania funkcjonariusza na stanowisko służbowe, czyli podstawą wydania rozkazu był art.219 ust.1 pkt 1 lub pkt 6 w/w ustawy. Tymczasem analiza dokumentów znajdujących się w aktach osobowych poszczególnych powodów prowadzi do wniosku, że nadal pracowali oni na takim samym stanowisku, a zmiana polegała jedynie na tym, że było to stanowisko w Oddziale Zewnętrznym w P. Aresztu Śledczego w O. – w miejsce analogicznego stanowiska przypisanego dotychczas do Aresztu Śledczego w O.. Wobec powyższego na skutek rozkazów personalnych de facto nie doszło do mianowania funkcjonariuszy na stanowiska służbowe. Wydanie rozkazów personalnych może być jedynie zdaniem Sądu Okręgowego rozpoznawane w kategoriach przesłanki, o której mowa w art.219 ust.1 pkt 4 w/w ustawy tj. delegowania do czasowego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej. Wniosek taki Sąd Okręgowy konstruuje w oparciu o zapisy znajdujące się w decyzjach personalnych. Wynika z nich bowiem, że zostały one wydane w oparciu o art.69 ust.1 w zw. z art.281 ust.1 pkt 2 w/w ustawy. Podkreślić należy, że przepisy te odnoszą się do przeniesienia służbowego w innej jednostce organizacyjnej.

Zatem już z decyzji personalnych wynika, że miało miejsce przeniesienie służbowe. Przy czym rozkazem personalnym powodowie mogli być jedynie delegowani do czasowego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej (art.218 ust.1 pkt 4), a decyzją personalną - przeniesieni z urzędu do pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej (art.218 ust.1 pkt 2).

Wobec powyższego nie można zgodzić się z zarzutami apelacyjnymi sprowadzającymi się do konkluzji, że skoro nie nastąpiło przeniesienie służbowe powodów, to co do zasady nie przysługują im roszczenia zgłoszone w niniejszej sprawie.

Prawidłowo ustalił Sąd Rejonowy, że konsekwencją przeniesienia służbowego funkcjonariuszy, jest możliwość skorzystania przez nich z roszczeń wynikających z art.178 ust.2 oraz art.73 ust.3 pkt 6 w/w ustawy. Jednakże uwzględniając roszczenia powodów, Sąd I instancji uczynił to bez dostatecznego pogłębienia stanu faktycznego dotyczącego każdego z powodów, co w konsekwencji doprowadziło do uchylenia zaskarżonego wyroku.

Podstawą żądania równoważnika pieniężnego z tytułu braku mieszkania, jest art.178 ust.2 w/w ustawy.

Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że funkcjonariusze przeniesieni służbowo muszą spełniać jedynie warunki określone w ustępie 2 art.178 w/w ustawy i nie muszą tym samym spełniać warunków z ust.1 tegoż przepisu.

W myśl art.178 ust. 1 ustawy z dnia 09.04.2010r. o Służbie Więziennej – funkcjonariuszowi w służbie stałej przysługuje równoważnik pieniężny z tytułu braku mieszkania, jeżeli:

1) on sam lub jego małżonek nie posiada w miejscowości pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej tytułu prawnego do lokalu mieszkalnego lub domu;

2) funkcjonariuszowi lub jego małżonkowi nie przyznano pomocy finansowej, o której mowa w art. 184 ust. 1.

Natomiast w myśl ustępu 2 - funkcjonariuszowi w służbie stałej przeniesionemu z urzędu do pełnienia służby w innej miejscowości przysługuje równoważnik pieniężny, o którym mowa w ust 1 wskazanego artykułu, jeżeli w nowej miejscowości pełnienia służby:

- nie przyznano mu pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego

- nie przydzielono mu lokalu mieszkalnego lub kwatery tymczasowej.

Ponieważ Sąd Rejonowy ustalił, że żadnemu z powodów nie przyznano pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego ani nie przydzielono mu lokalu mieszkalnego lub kwatery tymczasowej, zatem zdaniem Sądu I instancji roszczenie powodów w zakresie otrzymania równoważnika pieniężnego z tytułu braku mieszkania było zasadne.

Z taką interpretacją nie można się zgodzić. Zdaniem Sądu Okręgowego skoro w ustępie 2 powoływanego przepisu ustawodawca wskazał, że chodzi o równoważnik pieniężny, o którym mowa w ustępie 1, to przyjąć należy, że w ustępie 2 mowa jest o równoważniku z tytułu braku mieszkania. Przez brak mieszkania należy natomiast w świetle regulacji ustawy o Służbie Więziennej rozumieć brak tytułu prawnego do lokalu mieszkalnego lub domu w miejscowości pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej. Oznacza to, że w art.178 ust.2 w/w ustawy uregulowano wyłącznie dodatkowe zasady przyznawania równoważnika pieniężnego z tytułu braku mieszkania funkcjonariuszowi w służbie stałej przeniesionemu z urzędu do pełnienia służby w innej miejscowości (nieprzyznanie pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego i nieprzydzielenie mu lokalu mieszkalnego lub kwatery tymczasowej).

Art.178 ust.2 w/w ustawy nie można interpretować w całkowitym oderwaniu od innych przepisów rozdziału 18 ustawy o Służbie Więziennej. Jedną z podstawowych zasad wykładni przepisów prawa jest wykluczenie dopuszczalności wykładni normy prawnej w oderwaniu od pozostałych przepisów prawa, w których norma jest zawarta oraz w oderwaniu od całości rozwiązań prawnych ustawy (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 23 kwietnia 2008r., I OSK 681/07). Z przepisów Rozdziału 18 ustawy zatytułowanego „Mieszkania funkcjonariuszy” wynika, że funkcjonariuszowi w służbie stałej przysługuje prawo do lokalu mieszkalnego w miejscowości, w której stale pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej (art. 170 ust. 1). Prawo to realizowane jest przez przydział lokalu albo przyznanie pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego (art. 171 pkt 1 i 2). Lokal mieszkalny przydziela się decyzją administracyjną przy uwzględnieniu okoliczności, o których mowa w art. 172 (m.in. brak lokalu mieszkalnego w miejscowości, w której pełni stale służbę lub w miejscowości pobliskiej). W świetle przytoczonych regulacji przyjąć należy, że prawem podstawowym każdego funkcjonariusza w służbie stałej (a zatem również funkcjonariusza przeniesionego z urzędu do pełnienia służby w innej miejscowości) jest uprawnienie do uzyskania lokalu, a dopiero gdy nie można tego uprawnienia zrealizować, może wchodzić w grę przyznanie innej pomocy, w tym prawa do równoważnika za brak lokalu. Dlatego też art. 178 ust. 2 musi być interpretowany łącznie z art. 172 ustawy. Przepis art. 172 pkt 1 ustawy o Służbie Więziennej wyklucza możliwość przydzielenia lokalu mieszkalnego w sytuacji posiadania lokalu mieszkalnego w miejscowości pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej. Te same więc przesłanki winny wyłączać możliwość przyznania funkcjonariuszowi równoważnika pieniężnego za brak lokalu, skoro stanowi on świadczenie zastępcze w stosunku do przydziału lokalu. W ocenie Sądu ustawodawca nie przewidział prawa funkcjonariusza w służbie stałej do lokalu mieszkalnego oraz prawa do równoważnika z tytułu braku lokalu, jako dwóch niezależnych od siebie uprawnień. A zatem funkcjonariuszowi w świetle przepisów ustawy o Służbie Więziennej niezależnie od tego, czy jest to funkcjonariusz przeniesiony z urzędu do pełnienia służby w innej miejscowości,

przysługiwałby równoważnik, wyłącznie w sytuacji braku mieszkania w rozumieniu ustawy. Inna ocena prawa funkcjonariusza do równoważnika pieniężnego odbiegałaby w sposób zasadniczy od celu omawianej regulacji prawnej.

Odmierna interpretacja prowadziłaby także do wniosku, że równoważnik z tytułu braku mieszkania stanowi faktycznie dodatek z tytułu przeniesienia z urzędu i nie ma nic wspólnego z brakiem mieszkania. Końcowo wskazać też należy, że przy interpretacji, którą zaprezentował Sąd Rejonowy, należałoby przyznać równoważnik nawet funkcjonariuszom zamieszkującym w P. (gdyby oczywiście takowi byli), jeśli nie mieliby oni przyznanej pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego i nie mieliby przydzielonego lokalu mieszkalnego lub kwatery tymczasowej. A taka interpretacja byłaby wszak nie do zaakceptowania.

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że podstawą oceny, czy roszczenie powodów w tym zakresie jest zasadne, konieczne było poczynienie ustaleń, czy każdy z nich mieszka w miejscowości pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej. Definicja „miejscowości pobliskiej” znajduje się w art.170 ust.4 w/w ustawy. Zgodnie z tym przepisem - za miejscowość pobliską uważa się miejscowość, do której czas dojazdu publicznymi środkami transportu przewidziany w rozkładzie jazdy, łącznie z przesiadkami, nie przekracza w obie strony dwóch godzin, licząc od stacji (przystanku) najbliższego miejsca pełnienia służby do stacji (przystanku) najbliższego miejsca zamieszkania. Do czasu tego nie wlicza się dojazdu do i od stacji (przystanku) w obrębie miejscowości, z której funkcjonariusz dojeżdża, oraz miejscowości, w której wykonuje obowiązki służbowe.

Sąd Rejonowy nie poczynił w tym zakresie żadnych ustaleń i w tym zakresie konieczne jest przeprowadzenie postępowania dowodowego w całości. W tym celu przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy ustali: w jakiej miejscowości mieszkają poszczególni powodowie, czy czas dojazdu publicznymi środkami transportu przewidziany w rozkładzie jazdy, łącznie z przesiadkami, przekracza czy nie przekracza w obie strony dwóch godzin, licząc w sposób opisany w w/w przepisie. W tym celu konieczne będzie ustalenie godzin pracy poszczególnych powodów i zasięgnięcie informacji od właściwych przewoźników o czasie przejazdu publicznymi środkami transportu i dokonanie na tej podstawie oceny, czy zamieszkują w miejscowości pobliskiej w rozumieniu ustawy.

Kolejnym roszczeniem zgłaszanym przez powodów był zwrot kosztów przejazdu, o których mowa w art.73 ust.3 pkt 6 w/w ustawy. Sąd Rejonowy, uznając, że nastąpiło przeniesienie z urzędu powodów do pełnienia służby w innej miejscowości, przyznał zwrot tych kosztów, także nie dokonując pogłębionej analizy przepisu, który jest podstawą tego roszczenia.

Z przepisu tego wynika, że funkcjonariuszowi przeniesionemu z urzędu do pełnienia służby w innej miejscowości przysługują należności z tytułu przeniesień zwrot kosztów przejazdu do miejsca pełnienia służby i z powrotem, w przypadku gdy członkowie rodziny, o których mowa w art. 176, pozostają w dotychczasowym miejscu zamieszkania. Art.176 w/w ustawy wymienia małżonka, dzieci (własne, małżonka, przysposobione lub przyjęte na wychowanie w ramach rodziny zastępczej) wspólnie zamieszkujące z funkcjonariuszem i pozostające na jego utrzymaniu, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 25 lat życia, rodziców funkcjonariusza lub jego małżonka wspólnie zamieszkujący z funkcjonariuszem i pozostający na jego wyłącznym utrzymaniu lub jeżeli ze względu na wiek albo inwalidztwo są niezdolni do wykonywania zatrudnienia.

Nie jest zatem wystarczające przeniesienie funkcjonariusza z urzędu, lecz konieczne jest także ustalenie, czy członkowie rodziny, o których mowa w art.176 w/w ustawy, pozostali w dotychczasowym miejscu zamieszkania.

Tymczasem Sąd Rejonowy w tym zakresie także nie poczynił żadnych ustaleń.

Wobec powyższego przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji ustali, czy w miejscu dotychczasowego zamieszkania pozostali członkowie rodziny wymieni w art.176 w/w ustawy i dopiero wówczas możliwe będzie ustalenie wobec każdego z powodów, czy przysługuje mu to roszczenie.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy oceni materiał dowodowy pod kątem sytuacji każdego z powodów. Nie można bowiem wykluczyć, że zgromadzone dowody nie pozwolą na przyznanie wszystkich zgłoszonych roszczeń każdemu z powodów.

Wobec uchylecia sprawy do ponownego rozpoznania, Sąd Okręgowy uznał, że nie ma potrzeby szczegółowego odnoszenia się do zarzutów dotyczących wyliczeń związanych z roszczeniami, albowiem w tym zakresie rozważania byłyby przedwczesne. Jedynie zatem na marginesie podnieść należy, że co do zasady – zdaniem Sądu Okręgowego – w przypadku ewentualnego uwzględnienia roszczeń zasadnym jest zasądzenie od nich ustawowych odsetek. Nie można bowiem zgodzić się z argumentacją skarżącego, że skoro ustawa o Służbie Więziennej w tej kategorii spraw nie przewiduje możliwości zasądzenia odsetek, to brak jest podstaw prawnych do ich zasądzenia.

Sąd Okręgowy nie podziela takiego stanowiska. Takiego wniosku nie sposób wysnuć z zaprezentowanego w apelacji przepisu art. 227 w/w ustawy. Wbrew zarzutom apelacji w treści tego przepisu nie ma stwierdzenia, że funkcjonariuszowi przysługuje prawo do otrzymania ustawowych odsetek wyłącznie w przypadku nieotrzymania w terminie uposażenia zasadniczego i dodatków do uposażenia o charakterze stałym. Przepis ten reguluje tylko terminy wypłat odsetek od uposażenia zasadniczego i stałych dodatków funkcjonariuszy. W żadnym wypadku natomiast z treści tego przepisu nie wynika, jak chce pozwany, aby wykluczał on prawo funkcjonariusza do odsetek od innych świadczeń pieniężnych, w tym przypadku z tytułu dojazdów służbowych. Skoro zatem art. 227 ustawy nie pozbawia funkcjonariusza prawa do żądania odsetek od należności z tytułu dojazdów służbowych, to prawo do odsetek przysługuje mu na zasadach ogólnych, o których mowa w art. 481§1 k.c. W myśl tego przepisu jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Nie ulega wątpliwości, że roszczenie z tytułu zwrotu kosztów dojazdów służbowych oraz równoważnik pieniężny są świadczeniami pieniężnym. W przedmiotowej sprawie zatem podstawą prawną do żądania przez powodów odsetek od ewentualnie zasądzonych na ich rzecz kwot, nie są przepisy ustawy o Służbie Więziennej, ale przepisy ogólne kodeksu cywilnego tj. art. 481 k.c.

Nie ma także racji skarżący, że w przedmiotowej sprawie nie zachodziły podstawy do nadania rygoru natychmiastowej wykonalności. W zakresie rozpoznawanych roszczeń właściwym jest wszakże sąd pracy. Zatem mają zastosowanie przepisy dotyczące spraw z zakresu prawa pracy, w tym art.477²§1 kpc. Sąd Okręgowy nie rozstrzygnął wniosku pozwanego zgłoszonego w apelacji w trybie art.338§1 kpc o ewentualnym obowiązku zwrotu przez powodów spełnionego na ich rzecz świadczenia w związku z nadaniem zaskarżonemu wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności co do należności głównych, albowiem dopiero ponowne postępowanie przed Sądem Rejonowym wykaże, czy wniosek ten jest zasadny.

Sąd Okręgowy uchylił cały zaskarżony wyrok, łącznie z częścią dotyczącą umorzenia postępowania wobec cofnięcia powództw w części. Podkreślić należy, że w tym zakresie rozstrzygnięcie jest oczywiście prawidłowe. Jednakże sposób zredagowania zaskarżonego wyroku nie pozwolił na oddalenie apelacji w tym zakresie. Z zaskarżonego wyroku nie wynika, w jakiej części Sąd umorzył postępowanie co do poszczególnych powodów. Wobec powyższego przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Sąd I instancji musiałby się zmierzyć z wątpliwościami interpretacyjnymi co do tego, w jakim zakresie wyrok został uchylony. Z tych jedynie względów Sąd Okręgowy uchylił cały zaskarżony wyrok. Natomiast przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy rozważy, czy nie umorzyć postępowania w części, w której powodowie skutecznie cofnęli powództwa – oddzielnym postanowieniem.

Sąd Okręgowy uznał, że w niniejszej sprawie konieczne jest przeprowadzenie postępowania dowodowego w całości. Wobec powyższego konieczne było uchylenie zaskarżonego wyroku.

Mając to na uwadze, Sąd Okręgowy orzekł na mocy art.386§4 kpc.